Osasun Eskualde Oinarrizkoa
Lizarra

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

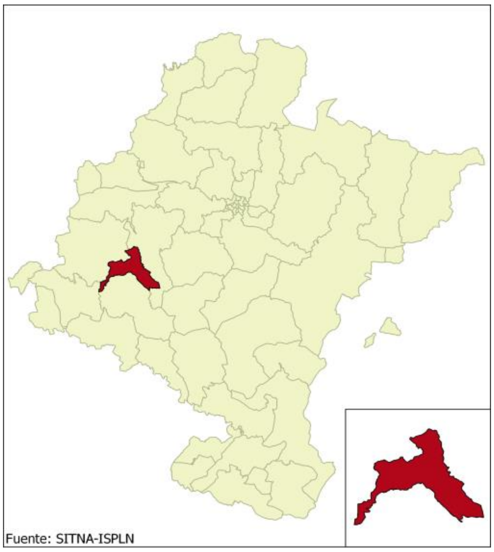

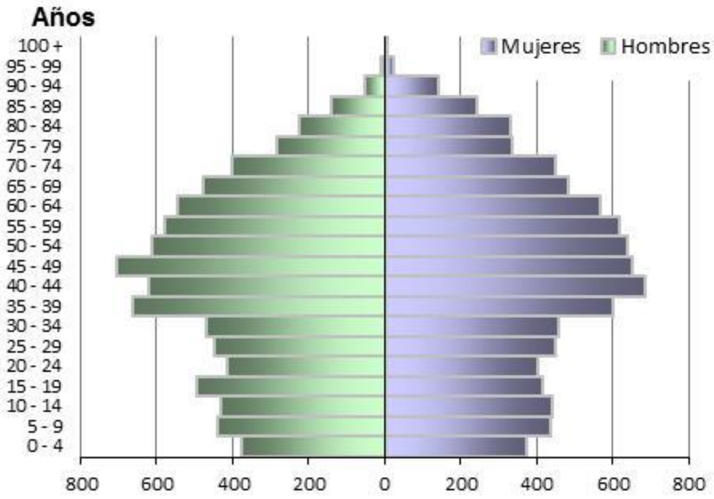

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2017):	17.138
Zabalera:	88,44 km^2
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Lizarrerria (ikus mapa)
Udalerriak:	Aberin, Ayegui, Estella/Lizarra, Iguzquiza (excepto: Urbiola), Morentin, Villamayor de Monjardín, Yerri (Bearin)

2. Komunitatea eta osasuna

Lizarrako eskualde oinarrizkoko biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 35etik 60 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, nahiz eta oinarrian talde franko agertzen diren. Lizarrako eskualde oinarrizkoa, oro har, Nafarroako batez bestekoaren antzekoa da gehienbat, hala bere biztanleriaren piramideannola adierazle gehienetan; horiek ondoko orrialdeko irudian agertzen dira.

Osasun eskualde gisa, adierazle bakarrean nabarmentzen da, emaitza hoberenak dituzten Nafarroako eskualde oinarrizkoen %25ean artean baitago 6 hilabetetan amagandik edoskitzen duten haurrei dagokienez (%67,7). Gainerako adierazleak Nafarroako batez bestekoan kokatzen dira, nonbait hor. Antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoa, Nafarroako batez bestea baino hobexeagoa da emakumezkoen artean (%16,5) %) eta okerxeagoa, berriz, gizonezkoen artean (%9,4).

Nafarroa2000 zonifikazioan Lizarrako eskualde oinarrizkoa Lizarrerriko eskualdean baitago, aurrekoez gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Lizarrerriari dagozkion adierazleak, bizimoduei, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik atereak. Horien arabera, eskualdeko gazteen %37,4k diote alkohol kontsumo intentsiboak egiten dituztela (binge drinking) eta %25,7k kontsumitzen dute tabakoa egunero.

3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hay da, Osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonek, komunitateek eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesia).

-> Ikus eskualdeko aktiboen mapa

Observatorio de Salud Comunitaria de Navarra
Nafarroako Osasun Komunitarioaren Behatokia

4. Adierzleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierzle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrizkoen multzoaren aldera. ADierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanes gero ikus daitezke haien banakako fitxak, behatoiaren webgunean.

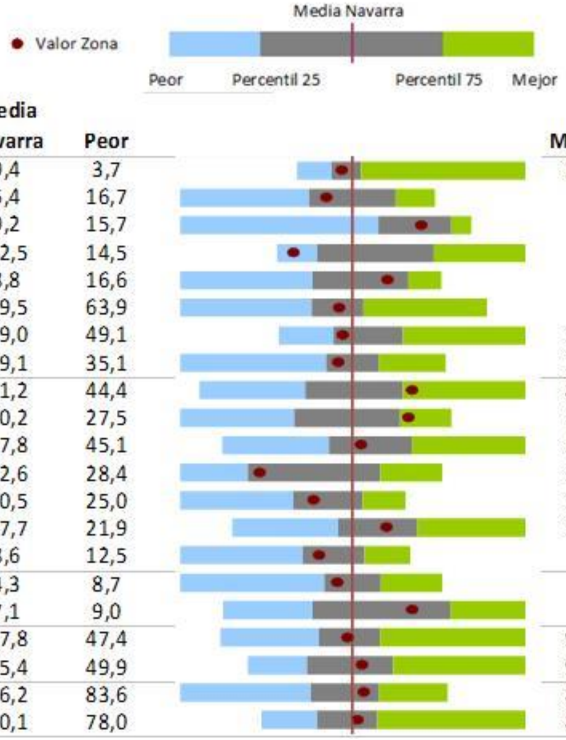

Grupo	Indicador	Periodo	Nº casos Zona	Valor Zona	Media Navarra	Peor	Mejor
Faktore soziodemografikoak	1. Jaiotza tasa	2015	139	8,2	9,4	3,7	27,0
	2. 14-19 urteko ama duten jaioberriak	2011-2015	17	7,1	5,4	16,7	0,0
	3. Gehienez ere lehen mailako ikasketak dituzten gazteak #	2011	114	6,7	9,2	15,7	6,7
	4. Langabezia tasa #	2016	-	14,1	12,5	14,5	7,9
	5. Muturreko pobreziaren arriskuaren tasa	2015	-	7,2	8,8	16,6	4,7
	6. Zahartzaroko mendekotasun indizea	2016	3.549	32,3	29,5	63,9	2,7
	7. Bakarrik bizi diren > 80 urteko emakumezkoen etxeak	2016	-	40,4	39,0	49,1	15,8
	8. Bakarrik bizi diren > 80 urteko gizonezkoen etxeak	2016	-	20,5	19,1	35,1	10,3
Bizimoduak	9. Partez edo guztiz amagandik edoskitzen duten 6 hilabeteko	2015	99	67,7	61,2	44,4	80,0
	10. Sedentarismoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	13	17,9	20,2	27,5	16,0
	11. Alkoholaren kontsumo intentsiboa gazteetan (14-29 urte) #	2013	29	37,4	37,8	45,1	28,2
	12. Tabakoaren kontsumoa gazteetan (14-29 urte) #	2013	20	25,7	22,6	28,4	19,6
	13. Tabakoaren eguneroko kontsumoa #	2012	39	21,6	20,5	25,0	19,2
	14. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa emakumezkoetan	2016	1654	16,5	17,7	21,9	11,7
	15. Antsiolitikoen eta antidepresiboen kontsumoa gizonezkoetan	2016	787	9,4	8,6	12,5	7,3
Gaixotze-tasa	16. Haurren obesitatearen prebalentzia (0-5 urte)	2015	44	4,7	4,3	8,7	2,0
	17. Diabetesa diagnostikaturiko pertsonen prebalentzia	2017	1.001	6,3 *	7,1	9,0	4,6
Osasun Sistema	18. HbA1c-ren neurketa duten diabetikoak	2016	649	66,9	67,8	47,4	94,2
	19. TA-ren neurketa duten hipertentsoak	2016	1.881	66,7	65,4	49,9	90,7
Heriotza-tasa	20. Emakumezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	86,3	86,2	83,6	87,6
	21. Gizonezkoen bizi-itxaropena jaiotzean	2008-2015	-	80,2	80,1	78,0	84,1

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Lizarrerriko adierazleak, Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

***** Nabarmen desberdinak (p < 0,05) Nafarroako emaitzatik (bizimoduen, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleetarako egindako kontrastea). **1.** Jaiotze-tasa gordina (‰); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (‰) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruihilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobreziaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobreziaren atalasea, 2015ean: 5150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduera fisiko urria edo batere egiten ez duten 14 – 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 egunean kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Egunero tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean ,talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitua: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepresiboak (T. gordina: emakumezkoak 18,4 eta gizonezkoak 9,2); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitua 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score >= +2); **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitua (T. gordina: 7,0); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuaren neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotzatasen arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.